

Analiza

Rynek wyrobów czekoladowych w Ukrainie w latach 2014-2016

Czekolada i wyroby czekoladowe od zawsze cieszyły się dużym zapotrzebowaniem wśród Ukraińców. Pod względem poziomu zapotrzebowania na wyroby cukiernicze w Ukrainie czekolada znajduje się na drugim miejscu po wyrobach piekarniczych. Przy tym ukraiński rynek czekolady cechuje się swoją niestabilnością i zmiennością.

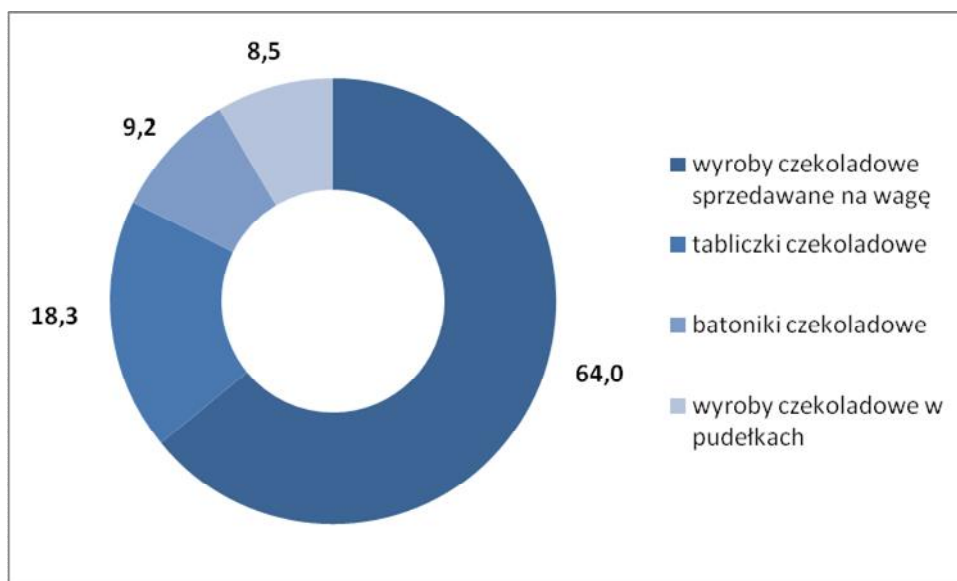
Sprzedaż i produkcja wyrobów czekoladowych

W ciągu trzech ostatnich lat ukraiński rynek wyrobów czekoladowych w wyrażeniu ilościowym sukcesywnie się kurczy. W 2014 r. sprzedaż tych wyrobów zmniejszyła się o 11,8%, a w 2015 r. zmalała o 27,2%. W okresie styczeń – listopad 2016 r. rynek wyrobów czekoladowych skurczył się o kolejne 11,8% (dane agencji marketingowej „Nielsen”).

Spadek poziomu konsumpcji wyrobów zawierających kakao w Ukrainie związany jest m.in. ze wzrostem cen, które w roku 2015 wzrosły o 70%, a w 2016 r. o kolejne 5-7%.

W wyrażeniu wartościowym rynek wyrobów czekoladowych w Ukrainie w latach 2014 - 2016 zwiększał się odpowiednio o 4,3% w 2014 r. , o 12,9% - w 2015 r. i 5,1% w okresie styczeń-listopad 2016 r.

Wykres 1. Struktura sprzedaży poszczególnych wyrobów czekoladowych w Ukrainie wg rodzajów,
I-XI.2016 r., %

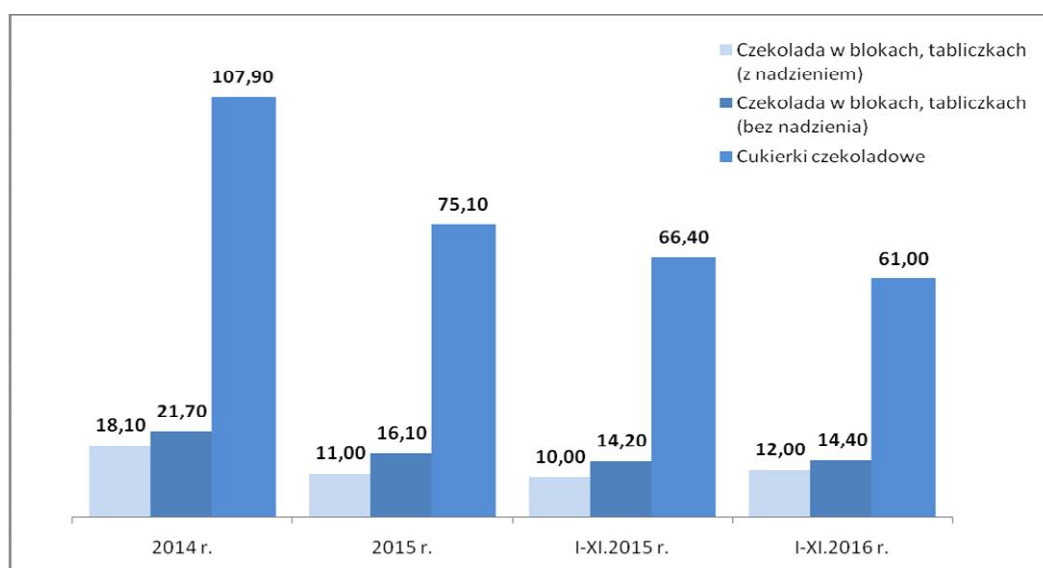
Źródło: agencja marketingowa „Nielsen”

Produkcja wyrobów czekoladowych

W Ukrainie odnotowywany jest spadek produkcji wyrobów czekoladowych. W 2013 r. ukraińskie zakłady cukiernicze wyprodukowały 328 tys. ton czekolady i wyrobów zawierających kakao, tj. o 2,7% mniej w porównaniu z poziomem produkcji z 2012 r. W 2014 r. po raz kolejny odnotowano spadek poziomu produkcji wyrobów czekoladowych o 29,7% do 230 tys. ton, a w 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o kolejne 21% - do poziomu 182 tys. ton. W 2016 r. na rynku wyrobów czekoladowych utrzymywała się tendencja spadkowa, za wyjątkiem sierpnia 2016 r., gdy produkcja wzrosła o 9,7% w porównaniu do analogicznego okresu 2015 r. Łącznie w sierpniu 2016 r. wyprodukowano 15,1 tys. ton wyrobów czekoladowych. Jednak we wrześniu 2016 r. produkcja wyrobów czekoladowych nieznacznie spadła (o 0,4%) w stosunku do września 2015 r. Łącznie we wrześniu 2016 r. wyprodukowano 17 tys. ton wyrobów czekoladowych.

Spadek produkcji wiązany jest z wstrzymaniem dostaw wyrobów czekoladowych na rynek Federacji Rosyjskiej oraz wycofaniem się producentów z rynku krymskiego i częściowo z rynku okupowanych terytoriów obwodu donieckiego i ługańskiego. Ponadto część producentów zmuszona została do zmniejszenia produkcji w związku ze wzrostem cen importowanych do Ukrainy surowców, przede wszystkim czekolady i kakao (wahania i osłabienie hrywny do walut obcych). Wzrost cen surowców, tj. czystej czekolady, cukru i ziaren kakao, zmusił szereg producentów do rozszerzenia asortymentu wyrobów czekoladowych zawierających nadzienie w celu utrzymania ceny na przystępnym dla konsumenta poziomie.

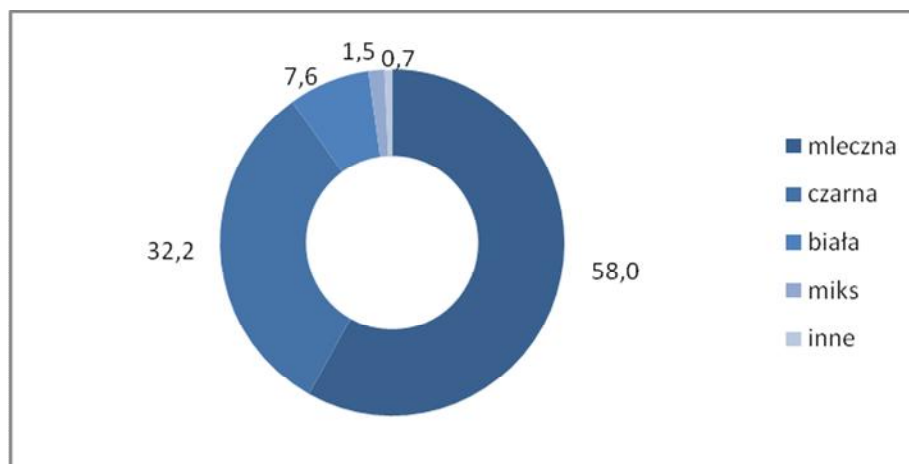
Wykres 2. Poziom produkcji poszczególnych wyrobów czekoladowych w Ukrainie w okresie 2014 r. – I-XI.2016 r. (tys. ton)

Źródło: Państwowa Służba Statystyczna Ukrainy

Analizując strukturę produkcji rodzajów wyrobów czekoladowych w Ukrainie, tabliczki czekoladowe zajmują ważne miejsce w asortymencie ukraińskich producentów czekolady. Łączny udział tego segmentu w rynku wewnętrznym wynosi 18,3%. Od dziesięciu lat największym zainteresowaniem wśród Ukraińców cieszy się czekolada mleczna, której udział w łącznym poziomie sprzedaży czekolady w Ukrainie w okresie styczeń – listopad 2016 r. wyniósł 58%.

Wykres 3. Struktura handlu tabliczkami czekoladowymi wg rodzaju czekolady
I-XI 2016 r. w wyrażeniu ilościowym, %

Źródło: agencja marketingowa „Nielsen”

Nie zważając na wzrost cen czekolady mlecznej w 2016 r. o 20,5% w porównaniu z 2015 r., zapotrzebowanie na ten produkt zmniejszyło się zaledwie o 3,4%. Natomiast w przypadku czekolady gorzkiej zdrożenie produktu o 19,9% spowodowało spadek konsumpcji na poziomie 21,8%.

W ostatnim czasie w Ukrainie rośnie zapotrzebowanie na tabliczki czekoladowe w opakowaniu o wadze 90-50 g. Ponadto zainteresowaniem cieszą się również wyroby czekoladowe nie zawierające cukru. Produkty te również eksportowane są za granicę, przeważnie do krajów Bliskiego Wschodu.

Poziom eksportu wyrobów czekoladowych z Ukrainy

W okresie styczeń – listopad 2016 r. z Ukrainy wyeksportowano 50,7 tys. ton czekolady i wyrobów czekoladowych zawierających kakao, a ich wartość stanowiła 117,5 mln USD (dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wynosił 58,9 tys. ton i 139,8 mln USD). Na dzień dzisiejszy podstawowymi odbiorcami wyprodukowanych w Ukrainie wyrobów czekoladowych są kraje WNP, w szczególności Kazachstan, Białoruś, a także Gruzja. Do Kazachstanu w 2016 roku wyeksportowano wyroby czekoladowe o łącznej wartości 16,7 mln USD, do Gruzji – o wartości 6,7 mln USD, do Białorusi – o wartości 6,3 mln USD.

Równocześnie ukraińscy producenci słodczy w 2016 r. zwiększyli swoją obecność na rynku europejskim, skierowano również dostawy do Azji i Afryki. Od 2014 r. do połowy 2016 r. eksport ukraińskich wyrobów czekoladowych zawierających orzechy do Unii Europejskiej był uniemożliwiony ze względu na brak odpowiednich certyfikatów bezpieczeństwa. Jednak ograniczenia te zniesione zostały pod koniec maja 2016 r. po dokonaniu przez Ukrainę harmonizacji wymogów w zakresie produkcji wyrobów czekoladowych ze standardami Unii Europejskiej i standardami międzynarodowymi. Obecnie ukraińskie wyroby czekoladowe dostarczane są do Polski, Niemiec, Czech, Niderlandów.

Tabela 1. Eksport wyrobów czekoladowych z Ukrainy w latach 2014 - 2016

	2014	2015	I-XI 2015	I-XI 2016
w tys. ton	92,0	65,0	58,9	50,7
w mln USD	280,8	154,3	139,8	117,5

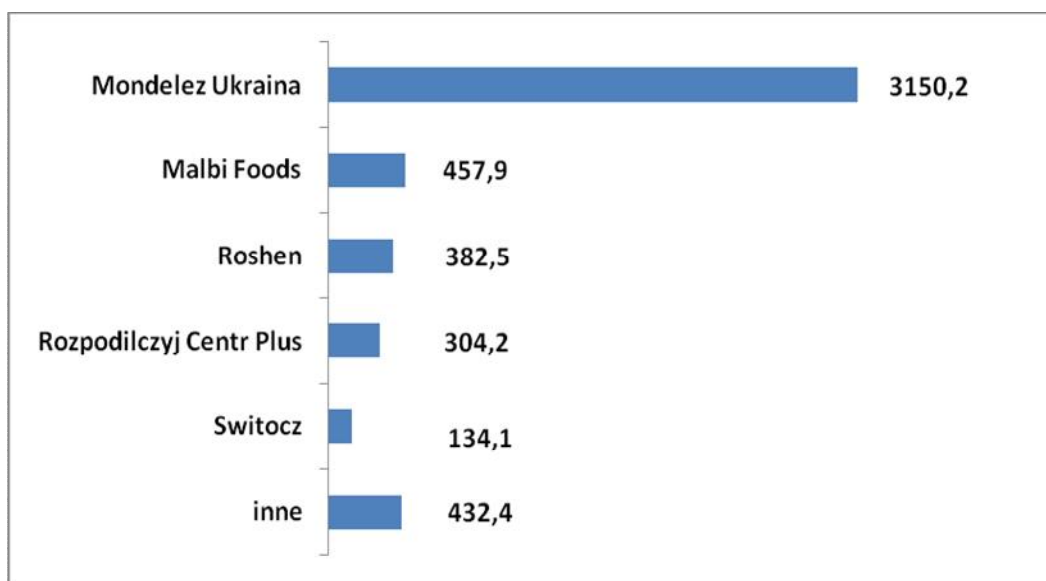
Źródło: Państwowa Służba Statystyczna Ukrainy

W okresie styczeń – wrzesień 2016 r. głównymi eksporterami z Ukrainy wyrobów czekoladowych nie zawierających nadzienia były takie zakłady jak: Mondelez Ukraina (3150,2 ton), Malbi Foods (457,9 ton), Roshen (382,5 ton), Rozpodilczyj Centr Plus (304,2 ton), Switocz (134,1 ton).

W całym 2016 r. eksport czekolady i wyrobów zawierających kakao z Ukrainy zmalał w porównaniu z 2015 r. o 14% do 58,5 tys. ton. W wyrażeniu wartościowym eksport zmniejszył się ze 158,9 mln USD do 134,3 mln USD.

Ze względu na utratę rynku rosyjskiego (rynek ten od dłuższego czasu był głównym kierunkiem dla ukraińskich eksporterów słodczy) oraz na sukcesywne kurczenie się rynku wewnętrznego, przedsiębiorstwa ukraińskie planują dalszą ekspansję na rynkach europejskich i azjatyckich.

Wykres 5. TOP-5 eksporterów wyrobów czekoladowych bez nadzienia z Ukrainy I-IX. 2016 r. (w tonach)

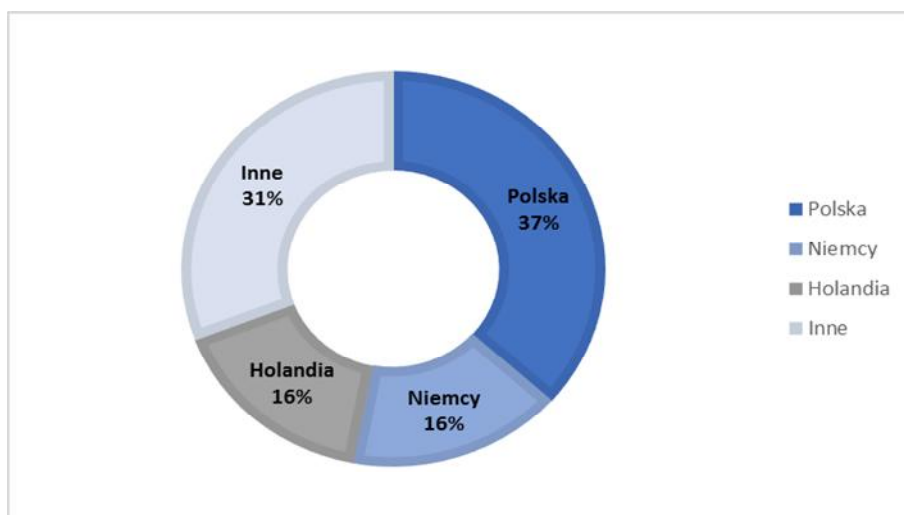

Źródło: Aliance Capital Management

Poziom importu wyrobów czekoladowych do Ukrainy

W 2015 r. Ukraina importowała czekoladę o łącznej wartości 70,5 mln USD. W okresie styczeń – wrzesień 2016 r. wskaźnik ten wyniósł 45,1 mln USD. Głównymi dostawcami czekolady w omawianym okresie były Polska (16,5 mln USD), Niemcy (7,4 mln USD) oraz Holandia (7,3 mln USD).

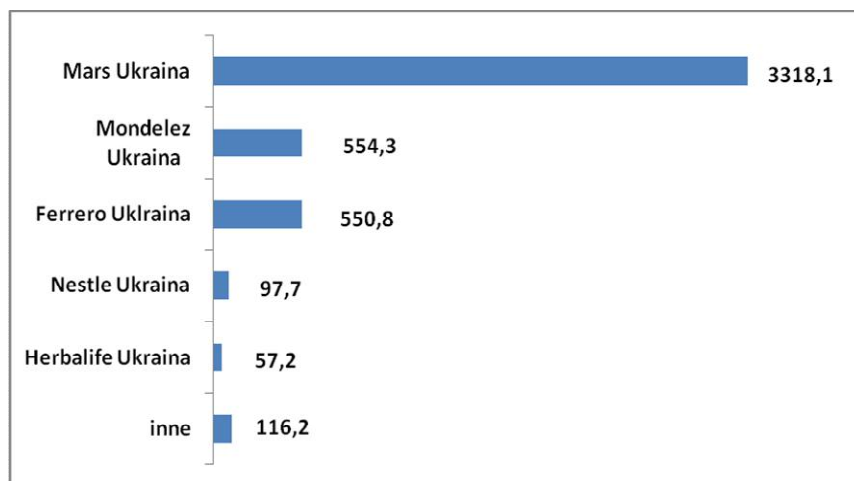
Wykres 6. Główni dostawcy wyrobów czekoladowych do Ukrainy, I-IX. 2016 r., w %

Źródło: agencja marketingowa „Koloro”

Zmniejszenie importu do Ukrainy wyrobów czekoladowych związane jest z faktem ulokowania przez szereg międzynarodowych koncernów zajmujących się produkcją wyrobów cukierniczych zakładów produkcyjnych na terytorium kraju. Ponadto w maju 2016 roku Ukraina rozpoczęła postępowanie antydumpingowe w sprawie importu na Ukrainę z Federacji Rosyjskiej czekolady i wyrobów zawierających kakao, co również miało wpływ na globalne obniżenie importu tego produktu.

Wykres 7. TOP-5 importerów wyrobów czekoladowych z nadzieniem do Ukrainy
I-IX. 2016 r. (w tonach)

Źródło: Alliance Capital Management

Konsumpcja czekolady w Ukrainie

Przeciętny Ukraińiec w roku spożywa średnio 2 kg czekolady i wyrobów czekoladowych, tj. 2-krotnie mniej niż w porównaniu z poziomem konsumpcji tych produktów na Zachodzie (5-6 kg czekolady rocznie). Wzrost cen wyrobów czekoladowych na Ukrainie sprawił, że konsumenci przeczucili się na tańsze rodzaje produktów czekoladowych. Na przykład w przypadku cukierków czekoladowych w pudełkach największym zainteresowaniem cieszą się bombonierki w cenie od 30 do 60 UAH za opakowanie. Droższe cukierki kupowane są zwykle na prezent, z okazji świąt i innych uroczystości. Z kolei dla codziennego spożycia najchętniej kupowane są cukierki czekoladowe na wagę, ponieważ produkt ten jest tańszy od tabliczek czekoladowych. W ostatnim czasie na rynku odnotowywany jest również wzrost sprzedaży czekolady gorzkiej z najwyższej półki. Najczęściej wyroby te kupowane są przez osoby prowadzące zdrowy tryb odżywiania, które nie mogą w całości zrezygnować ze spożycia słodczy. Dla dzieci najczęściej kupowana jest czekolada zawierająca tzw. zdrowe składniki: orzechy i/lub suszone owoce, a także wyroby o podwyższonej zawartości mleka jako dodatkowego źródła wapnia.

Liderzy rynku czekolady w Ukrainie

1. ROSHEN

Korporacja cukiernicza wchodząca w skład grupy „Ukrprominvest” działa na rynku od 1996 r. Zakłady produkcyjne korporacji znajdują się zarówno w Ukrainie (Kijów, Winnica, Kremenczuk), jak i za granicą – na Litwie (Kłajpeda) i w Federacji Rosyjskiej (Lipieck). W rankingu Global Top-100 Candy Companies-2016 korporacja Roszen zajęła 22. miejsce. Wyroby korporacji eksportowane są do USA, Kanady, Estonii, Armenii, Mołdowy oraz innych krajów.

2. AVK (ukr. ABK)

Spółka założona została w 1991 r. Wchodzi do 20 największych przedsiębiorstw tej branży na świecie. W skład spółki wchodzi zakłady cukiernicze w Mukaczewie, Dniepropietrowsku, „Pczela” Sp. z o.o. oraz zakłady w Doniecku i Ługańsku (obecnie produkcja w tych zakładach została wstrzymana w związku z przeprowadzeniem operacji antyterrorystycznej na wschodzie Ukrainy).

3. KONTI

Przedsiębiorstwo działa na rynku od 1997 r. w Ukrainie. W rankingu Global Top-100 Candy Companies-2016 spółka Konti zajęła 38. miejsce.

4. Korporacja „Biskwit-Szokolad”

W skład korporacji wchodzi 2 fabryki: „Charkowska Fabryka Biskwitów” (produkcja wyrobów piekarniczych) oraz „Charkowczanka” (produkcja cukierek i czekolady). Korporacja eksportuje swoje wyroby do Gruzji, Łotwy, Litwy, USA, Kanady, Izraela oraz innych krajów.

5. Zakład cukierniczy w Żytomierzu „Żytomyrski Łasoszczy”

Przedsiębiorstwo założono w 1944 r. W 2011 r. dokonano fuzji przedsiębiorstwa ze spółką „Budstajl” (Kijów). Wyroby zakładu eksportowane są do 20 krajów, w tym do Chin, Nowej Zelandii, USA, Niemiec i innych.

6. „Mondelēz Ukraina” (do 2014 r. Kraft Foods Ukraine)

Przedsiębiorstwo produkuje m.in. czekoladę takich marek handlowych jak „Korona” oraz Milka, a także batony „Picnic” i inne słodczy. Spółka jest jednym z największych producentów wyrobów czekoladowych i przekąsek na świecie. Spółka prowadzi swoją działalność na rynku Mołdowy, Białorusi, Armenii, Gruzji, Azerbejdżanu, Kazachstanu, Uzbekistanu, Kirgizstanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu oraz Mongolii.

7. Lwowski zakład cukierniczy „Switocz”

Spółka prowadzi swoją działalność od 1962 r. W 1998 r. przedsiębiorstwo weszło w skład korporacji Nestle S.A. Wyroby spółki eksportowane są do Mołdowy.

Prognozy rozwoju rynku czekolady w Ukrainie

Liberalizacja dostępu do rynku unijnego dla ukraińskich producentów słodczy po wejściu w życie umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską 1 stycznia 2016 roku stworzyła podstawy do zwiększenia eksportu ukraińskich wyrobów czekoladowych do UE. W lutym 2016 r. Ministerstwo Polityki Rolnej i Żywności Ukrainy opracowało projekt ustawy ukierunkowany na dostosowanie wyrobów ukraińskich do standardów europejskich.

Równocześnie odnotowywany jest wzrost zainteresowania wyrobami ukraińskimi ze strony rozwijających się rynków. Największego wzrostu eksportu należy spodziewać się w przypadku rynków azjatyckich.

W związku ze wzrostem cen surowców szereg producentów ukraińskich opracowało specjalne programy wsparcia gospodarstw rolnych uprawiających drzewa kakaowca w celu zapewnienia stałego dostępu do surowca oraz utrzymania ceny gotowego wyrobu na odpowiednim poziomie.

Zakłada się, iż w przypadku gwałtownego zmniejszenia zapotrzebowania na wyroby czekoladowe w Ukrainie, najbardziej ucierpi w tej sytuacji segment wyrobów ze średniej półki cenowej. Z kolei w

przypadku dalszego wzrostu cen w w/w segmencie, konsumenci przeorientują się na tańsze wyroby czekoladowe lub na inne wyroby cukiernicze.

Na rynku kontynuowana będzie rywalizacja trzech najważniejszych graczy. W przypadku zakładów cukierniczych, znajdujących się w strefie operacji antyterrorystycznej, istnieje możliwość ich wyeliminowania z rynku przez konkurencję w przypadku, jeżeli w/w zakłady nie przeniosą swoich mocy produkcyjnych do innych regionów Ukrainy.

Źródło: „Biznes”, „Agro Perspektywa”, www.koloro.ua

Opracowano: N. Szymborska, współpraca M. Gawin

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie